

ZALA
MEGYE TELEPÜLÉSEINEK
KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSA
2005-BEN

Zalaegerszeg, 2006

Készítette:

Sebestyénne Horváth Margit

Felelős kiadó: Kiss Gábor

Készült a Deák Ferenc Megyei Könyvtár sokszorosító üzemében

Zalaegerszeg, Deák tér 6.

Megjelent 40 példányban

Bevezető

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár 2005-ben is központi szerepet töltött be a megye önkormányzati könyvtárhálózatában. A jogszabályi előírások, hálózati szerződések, valamint a kialakult hagyományok alapján segítette és koordinálta a lakosság könyvtári ellátását. Tekintettel a megye aprófalvas településszerkezetére, a teljes területi, ellátási hálózatgondozó munka a központból csak gazdaságtalanul és nem minden területre kiterjedően lenne ellátható, így ezeket a munkafolyamatokat a megyei munkatársakon kívül továbbra is öt városi könyvtár e feladattal megbízott szakalkalmazottaival lehetett elvégezni.

A megyei hálózati központ munkatársai a hálózati munkát végző városi munkatársakkal év közben folyamatosan tartották a kapcsolatot. Ezt szolgálta az évi négy alkalommal megtartott hálózati értekezlet az összes városi könyvtár részvételével, a gyakori személyes látogatások, továbbá a napi kapcsolattartás: a telefon mellett az elektronikus levelezés és a zalai könyvtárosok levelezőlistája, a ZALATÁR működtetése. Egyes nagyobb lélegzetű munkafolyamatokat (nagy állományú időszakos leltár, állományapaszta, költöztetés stb.) a megyei és városi könyvtárak munkatársai közösen végeztek el.

A megyei önkormányzat a városi könyvtárak által szerződésben vállalt hálózati munka és központi könyvellátás költségeinek részbeni fedezésére 2005-ben 6,4 millió forintot biztosított a Deák Ferenc Megyei Könyvtár költségvetésében, amelyet az a végzett munka arányában, negyedéves bontásban utalt át a városi könyvtárak számlájára. A támogatás összegét korábban az infláció arányában évente emelték, ám az utóbbi három évben sajnos az emelés elmaradt.

2005-ben a Zala megyében is kezdetét vette a kistépülési könyvtári ellátás átszervezése. A Zala megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) célja, hogy a kistépülésen élők is hozzáférjenek a hatékony és minőségi könyvtári szolgáltatásokhoz. Mivel a költségvetési megszorítások tovább folytatódtak, a könyvtári ellátás kistérségi keretek között való megvalósítása új lehetőségeket jelent a kistépülések számára a feladat finanszírozása tekintetében is. A pályázati lehetőségek is tovább szűkültek, illetve átalakultak az elmúlt év folyamán.

A statisztikai adatszolgáltatási kötelezettséget Zala megyében 227 önkormányzati könyvtár, 4 ellátórendszer valamint 4 felsőoktatási könyvtár, 13 szakkönyvtár, 2 munkahelyi könyvtár és 3 egyéb könyvtár teljesítette. A hálózati munkatársak 2006. január végéig begyűjtötték, és a hálózati központhoz továbbították a jelentéseket. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár összesen 253 könyvtár adatlapját dolgozta fel EXCEL táblázatban, valamint az ISTAR statisztikai adatszolgáltató rendszerrel interneten is továbbította a Könyvtári Intézet számára.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár a fontosabb mutatókat és viszonyszámokat, és a könyvtárak címjegyzékét – rövid szöveges értékelés kíséretében – külön kiadványban jelentette meg és megküldte a hálózat könyvtárainak, a fenntartó és felügyeleti szerveknek. Az anyag elektronikus változata megtekinthető a megyei könyvtár honlapján is. A statisztikai adatokhoz hasonlóan került begyűjtésre, összesítésre az érdekeltségnövelő támogatás elnyeréséhez szükséges fenntartói igazolás a könyvtári dokumentumokra fordított összegekről, amelyet egyeztetés és ellenőrzés után elküldtek a Könyvtári Intézetnek.

A könyvtári ellátás formái

Zala megye 257 települése közül 225 településen működött könyvtár, és 5 településen könyvtári szolgáltató hely; 27 településen nem volt könyvtári ellátás.

A megye lakosságát figyelembe véve, a 295 454 lakosú megyében 290 991 fő számára a lakóhelyén könyvtár működött, 644 lakos számra könyvtári szolgáltató hely nyújtott szolgáltatásokat, és 4463 fő részére nem volt a lakóhelyen semmilyen formában könyvtári ellátás.¹

2005 végén a megyében összesen 254 önkormányzati könyvtári ellátóhelyet tartottunk nyilván; ebből 227 volt önálló könyvtár (1 megyei, 10 városi, 216 községi), 22 fiókkönyvtár (17 városi, 5 községi) és 5 könyvtári szolgáltató hely.²

A fiókkönyvtárak száma az elmúlt évihez képest eggyel csökkent, mert év közben megszűnt a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár bazitai fiókkönyvtára.³ Zalaszentgróton évekkel ezelőtt megszűntek a fiókkönyvtárak, így a városhoz csatolt településrészekén nincs semmilyen ellátás. Nagy szükség lenne ezek újraélesztésére, hiszen mindegyik városrész rendelkezik olyan helyiséggel, ahol a szolgáltatás biztosítható lenne.

A négy városi ellátórendszerhez összesen 159 községi könyvtári szolgáltatóhely tartozott. A keszthelyi ellátórendszer 41 (38 községi könyvtár, 3 fiókkönyvtár), a lenti ellátórendszer 31, a nagykanizsai ellátórendszer 36, a zalaegerszegi ellátórendszer 51 (49 könyvtár, 2 fiókkönyvtár) szolgáltatóhely ellátását vállalta fel. Az elmúlt évhez képes a nagykanizsai ellátórendszerben kettővel csökkent (Gelsesziget, Pat) a szerződött könyvtárak száma.⁴

A Nagykanizsai Kistérségben 4 könyvtár szűnt meg az év folyamán, két önállóan szerzeményező könyvtár (Börzönce, Kilimán) és két ellátórendszeri könyvtár (Gelsesziget, Pat). Ezek a továbbiakban könyvtári szolgáltató helyként működnek. A mozgókönyvtári ellátást kistérségi keretek között a Halis István Városi Könyvtár biztosítja számukra. Szolgáltató hely jött létre Balatonmagyaródon is, ahol az előző években nem volt települési könyvtári ellátás. A nagykanizsai városi könyvtár így összesen 5 települési szolgáltató hely számára biztosította a „teljes könyvtár-ellátási” (mozgókönyvtári) szolgáltatást letéti ellátás formájában. Céljuk, hogy az ellátórendszeri szolgáltatást fokozatosan átalakítják a kistérségi keretek között megvalósuló mozgókönyvtári szolgáltatásra. Ez a folyamat 2005 elején indult el és várhatóan 2006-ban megvalósul. Ezen kívül létrejött a Nagykanizsai Kistérségi Adatkezelő Rendszer (NagyKar), amely a nagykanizsai kistérség kommunikációs rendszere és adatbázisa. Feladata a napi kapcsolattartás mellett az elektronikus dokumentum- és információszolgáltatás.⁵

62 könyvtárat tartottunk nyilván önálló községi könyvtárként, köztük 60 községi könyvtár önállóan szerzeményezett, két könyvtár (Bocskai, Kacorlak) állományellátásáról pedig Zalaszentbalázs könyvtára kiskörzeti ellátás formájában gondoskodott.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár és az öt városi könyvtár (Keszthely, Lenti, Letenye, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) az évekkel ezelőtt kialakult munkamegosztás

¹ 1. sz. melléklet

² 2. sz. melléklet

³ 3. sz. melléklet

⁴ 4-5. sz. melléklet

⁵ 6. sz. melléklet

alapján az önállóan szerzeményező könyvtárak szakmai munkáját is segítette. A zalalövői városi könyvtár a csödei községi könyvtár számára biztosított letéti ellátást 2005-ben.

2005-ben a DFMK is belépett a dokumentum-ellátást biztosító könyvtárak sorába. Az NKA által biztosított forrásokra támaszkodva letéti ellátási szerződést kötött Alsónemesapáti, Nemesrádó, Vöckönd, Zalaigrice községekkel. A dokumentum-ellátás 2006-ban fog elindulni, elsősorban pályázati támogatásnak köszönhetően.

A könyvtárak többsége csak települési könyvtári szolgáltatásokat végzett. Kettős funkciójú feladatkört (köz- és iskolai) 53 önálló és két városi fiókkönyvtár látott el. Számuk összesen négyel csökkent az év folyamán: Csonkahegyhát, Becsvölgye, Kiszögörbő, Dióskál, és Zalasabbar községek könyvtárai a továbbiakban csak községi könyvtárak lesznek; a zalaszentiváni könyvtár viszont a továbbiakban kettős funkciót lát el.⁶

A Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén 2005-ben Zala megyéből összesen 230 könyvtár szerepelt, köztük 225 önkormányzati könyvtár, 2 felsőoktatási, 2 szakkönyvtár és 1 munkahelyi könyvtár.

2005-ben is folytatódott a megyében a nyilvános könyvtárak szakfelügyeleti vizsgálata: Becsvölgye, Bókaháza, Borsfa, Csapi, Csonkahegyhát, Csömödér, Dobronhegy, Egervár, Felsőrajk, Garabonc, Gősfá, Hévíz, Karmacs, Kemendollár, Kerkafalva, Kustánszeg, Külsősárd, Lisszeszentadorján, Lisszó, Magyarföld, Milejszeg, Nemesbük, Nemespátró, Óhíd, Pacsa, Pókaszepetk, Pórszombat, Pölöske, Pusztapáti, Rezi, Söjtör, Szentpéterföldre, Tótszerdahely, Túrje, Várvölgy, Vasboldogasszony, Zalaigrice, Zalaszentgrót, Zalaszentlászló, Zebecke településeken volt szakfelügyeleti vizsgálat, és Bagod, Nagykápornak, Nova, Zalaapáti községekben utóvizsgálat.

A működési feltételek biztosítása

A városi könyvtárak nyitva tartási óráinak száma nem változott, ám a nyitva tartási napok száma a városi könyvtárak közül Zalalövön eggyel csökkent. Néhány községi könyvtár nyitva tartása emelkedett: a nyitva tartási órák száma heti 79-cel több a községekben, mint 2004-ben.

A könyvtárak elhelyezési és működési körülményei a korábbi évekhez hasonlóan javultak. Épület felújításra, illetve átalakításra a megyében 8 községben (Bánokszentgyörgy, Cserszegtomaj, Iklódbördőce, Kerkaszentkirály, Kányavár, Páka, Várvölgy, Zalaszentmihály,) került sor. A keszthelyi városi könyvtár épülete köré új járda épült és a pincelejárát rekonstrukciójára került sor.

A felújítások megvalósítását pályázatok is segítették. Például a pákai önkormányzat a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanácstól nyert 10,5 millió forintot tudta a helyi művelődési ház felújítására fordítani. Ezáltal az ott elhelyezett könyvtár és eMagyarország pont működési körülményei is javultak.

A hálózatgondozást végző városi könyvtárak jelentései alapján 13 községi könyvtárat festettek ki és 7 könyvtárban került sor fűtőkorszerűsítésre. Új könyvtárhelyiségbe költözött Nagyrada és Zalasabbar könyvtára.

Új könyvtári bútort vásároltak 13 könyvtárban, informatikai fejlesztésre került sor 9 könyvtárban.

⁶ 7. sz.melléklet

Egész évben zárva tartott 13 könyvtár és egy fiókkönyvtár (Lenti, Mihályfai út), számuk hattal csökkent (4 könyvtári szolgáltató helyé vált, 5 könyvtárban beindult a könyvtári szolgáltatás, ugyanakkor 3 könyvtár 2005-ben vált szünetelővé). 5-5 zárva tartó könyvtár a keszthelyi ellátórendszerhez tartozik, illetve önállóan szerzeményez, 3 könyvtár a nagykanizsai ellátórendszer tagja.⁷

Ideiglenesen zárva tartott 2005-ben 1 városi könyvtár (Hévíz), és 21 községi könyvtár, köztük 5 önállóan szerzeményező és 16 ellátórendszerhez tartozó könyvtár. Az okok között szerepelt a könyvtáros személyének változása, felújítás, festés, vagy állományellenőrzés. Ezen kívül a nyári szabadságok miatt a megyei könyvtár és 4 városi - a zalaegerszegiek (JAVK, Apáczai ÁMK Könyvtára), a zalaszentgróti, valamint a zalakarosi könyvtár is bezártak néhány hétre.

A könyvtárak összes alapterülete a megyében 19 584 m², 151 m²-rel több mint 2004-ben volt. 154 (74%) községi könyvtárakban viszont nem éri el az 50 m²-t sem.

A könyvtárak technikai felszereltsége nagyon eltér egymástól. Sok községi könyvtárban van már televízió, videó, CD lejátszó, DVD lejátszó készülék stb. Más könyvtárakban semmilyen technikai eszköz nem biztosított.

A könyvtárak közötti kommunikációs kapcsolatokat támogató eszközök közül a telefonnal és számítógéppel rendelkező könyvtárakról készítettünk kimutatást.⁸ A községi könyvtárak közül még mindig csak 146 (69%) könyvtárban van telefon és 57 (28%) könyvtárban e-mail elérhetőség. Az elektronikus levelezés használóinak száma tapasztalataink szerint még ennél is kevesebb. Saját honlapja a megyei könyvtárnak, a zalaegerszegi, a nagykanizsai és keszthelyi városi könyvtárnak, az Apáczai ÁMK könyvtárának és a pacsai községi könyvtárnak van.

A számítógépek száma a könyvtárakban 2005-ben kis mértékben, de tovább emelkedett. A községi önkormányzatok gazdasági szempontok alapján törekszenek arra, hogy a dokumentum és információs szolgáltatások egy helyre összpontosuljanak. Év végén a megye közkönyvtáraiban összesen 469 db számítógép állt a használók rendelkezésére 346 db Internet elérhetőséggel. A megyében a használók számára 120 könyvtárban biztosítottak számítógépet, valamennyi városban működő könyvtárban és 109 községben (50 %). Internet szolgáltatást ugyanakkor 97 községi könyvtárban lehetett igénybe venni (40%).

A számok alapján a megye egyes térségeiben eltér egymástól a könyvtárak számítógépes ellátottsága. Zalaegerszeg és Lenti térségében jobban kihasználták a pályázati lehetőségeket, mint a keszthelyi és a nagykanizsai ellátórendszer területén.⁹

A könyvtárak jelentései alapján a megyében összesen 35 könyvtár használ valamilyen könyvtári integrált rendszert. A TEXTLIB programot a megyei könyvtár mellett még 4 városi könyvtár (Nagykanizsa, Keszthely, Lenti, Zalaegerszeg) alkalmazza. A SZIRÉN programot 1 városi könyvtár (Zalalövő) és egy kettős funkciójú községi könyvtár (Csesztreg) veszi igénybe. A GEORGE integrált rendszert alkalmazza 3 városi (Hévíz, Zalakaros, Zalaszentgrót) és 7 községi könyvtár. Közülük Hévíz 2006-ban a SZIRÉN program bevezetését tervezi. Az ELKA programot egy városi intézmény (Apáczai ÁMK Könyvtára) és 18 községi könyvtár használja.

A könyvtáros munkakörben dolgozók száma a megyében 316 volt (teljes munkaidőre átszámítva 144 fő), 15 fővel kevesebb, mint 2004-ben. Több könyvtárban

⁷ 8. sz. melléklet

⁸ 9-10 sz. melléklet

⁹ 11-12. sz. melléklet

(elsősorban községekben) került sor személyi változásokra is (pl. Csesztreg, Csömödér, Kemendollár, Liszó, Lisperzentadorján, Molnári, Nagykapornak, Szécsisziget, Tormafölde, Zalaapáti, Zalavár stb.)

A városokban működő könyvtárakban a könyvtáros munkakörben dolgozók 89%-ának van szakképesítése, a községekben mindössze a könyvtárosok 16%-a szakképzett.

A megyében összesen 88 könyvtáros rendelkezik egyetemi, vagy főiskolai könyvtáros szakképesítéssel, közülük 18-an dolgoznak községi könyvtárban. Középfokú könyvtáros szakképesítése 49 könyvtárosnak van, ebből 14 dolgozik községi könyvtárban. A legtöbb szakképesítéssel rendelkező könyvtárost Keszthely térségében találhatjuk.¹⁰

Mivel a statisztikai adatszolgáltatás az alapfokú könyvtáros szakképesítésre nem kérdez rá, ezt figyelmen kívül hagytuk. Így belekerültek ők is azok közé, akiknek nincs könyvtárosi szakképesítésük.

A városokban működő könyvtárak 118 könyvtáros közül 102-t teljes munkaidőben foglalkoztatnak, 9 fő részmunkaidős, 5 megbízási díjas és 2 díjazás nélküli alkalmazott. Ez utóbbiak a fiókkönyvtárakban tevékenykednek.

A községi könyvtárakban a 198 könyvtáros közül 10 volt főállású, 66 részmunkaidős, 66 megbízási díjas és 56 fő (28%) semmilyen díjazásban nem részesült.¹¹

A főállású könyvtárost foglalkoztató községi könyvtárak a következők: Cserszegtomaj, Gelse, Murakeresztúr, Nagyrécse, Pacsa, Szentliszló, Lovászi, Vonyarcvashegy, Zalakomár, Zalaszentbalázs. Közülük három könyvtárban (Murakeresztúr, Nagyrécse, Szentliszló) a könyvtáros nem rendelkezik könyvtáros szakképesítéssel.

Az öt városi könyvtárban az év folyamán 382 munkanapot fordítottak a községi könyvtárak ügyeinek intézésére. A kinti munka során nemcsak a könyvtárakban folytattak szakmai tevékenységet, hanem a fenntartók informálását, az intézmények szakmai érdekképviselését is elvégezték (szerződéskötés, pályázatkészítés, könyvbeszerzési keret módosítása, berendezés-kiegészítés, informatikai fejlesztés, új könyvtáros beállítása stb.).

A felsorolt feladatok, a hálózatgondozás és központi könyvellátás érdekében közel ötvenezer kilométert tettek meg gépkocsival és autóbusszal. Ennek több mint a felét tette ki a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár gépkocsi futása.¹² A személyes látogatások számát többszörösen meghaladja a telefonon, e-mailen, faxon történő kapcsolatfelvétel, intézkedés.

A statisztikai adatszolgáltatás alapján a megye könyvtárainak összes működési bevétele 654 640 000 Ft volt, ebből 571 099 000 volt fenntartói finanszírozás (87%).

A fenntartói finanszírozás mellett a könyvtárak működéséhez hozzájárultak a különböző pályázatok is. A pályázati támogatás 2005-ben összesen 35 810 000 Ft volt, amely összegnek túlnyomó része a városokban működő könyvtárakhoz került.¹³

¹⁰ 13. sz. melléklet

¹¹ 14. sz. melléklet

¹² 15. sz. melléklet

¹³ 16-17. sz. melléklet

2005-ben az érdekeltségnövelő támogatásban részesülő könyvtárak száma, és a támogatás összege is magasabb volt a 2004. évinél. A 122 fenntartó önkormányzat összesen 12 256 000 Ft támogatást kapott, amely növelte a könyvtárak költségvetési keretét.

A felzárkóztató pályázat eredményeként 19 önkormányzat összesen 475 000 Ft dokumentumvásárlási támogatáshoz juthatott.

Sajnos a korábban sikeres Könyvtárpártoló Önkormányzat pályázatát a NKÖM 2005-ben nem hirdette meg, pedig ezeken a zalai településeken minden évben eredményesen szerepeltek. Hozzá kell tenni, hogy a községi könyvtárak számára 2005-ben alig volt pályázati kiírás, és a pályázati formák átalakulásával inkább *komplex programok* megvalósítására nyílt lehetőség.

2005-ben a községi könyvtárak legnagyobb összegű fejlesztési támogatására a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma *Közkincs* pályázatai nyújthattak lehetőséget. 2005-ben a megyében mindössze két fenntartó önkormányzat nyert a Közkincs 3 pályázaton, amely a települési közkulturális szolgáltatások továbbfejlesztését biztosító modell-értékű programok kidolgozását támogatta: Dióskál 1 3000 00 Ft-ot, Szilvagy 1 500 000 Ft-ot kapott erre a célra. A Közkincs-Hitelprogram I. pályázaton a megyéből 10 községi önkormányzat szerepelt eredményesen. Közülük 8 pályázat felhasználása a helyi könyvtár fejlesztésére is kiterjed.¹⁴

A Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén nem szerepelő szolgáltató helyek után kistérségi keretek között normatív támogatás igénybevétele nyílt lehetőség. Így a nagykanizsai városi könyvtár a községi befizetések, valamint a megyei támogatás mellett további 3 728 100 Ft normatívát használhatott fel 2005-ben a kistélepek mozgókönyvtári ellátásának megszervezésére.

A könyvtárak további jelentős forrásai az NKA Könyvtári Szakkollégiumánál elnyert pályázatok, amelyekből rendezvényeket, továbbképzéseket lehetett szervezni, javítani lehetett a technikai feltételeket, hozzájárult a könyvtári kiadványok megjelentetéséhez és segítségével önköltséges áron biztosítani lehetett a kötetzeti tevékenységet a városi könyvtárak számára.

Az NKA pályázatok közül legjelentősebb a Nagy Könyv projekt volt, amelynek koordinálása a Deák Ferenc Megyei Könyvtár feladata volt. A rendelkezésre álló 4 000 000 Ft összegből finanszírozott programban a megye valamennyi városi könyvtára, a zalaegerszegi Apáczai ÁMK Könyvtára és a zalaegerszegi számviteli főiskola könyvtára vett részt. Összesen 139 rendezvényre került sor, köztük 67 gyermekrendezvény volt.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár részt vett a „Könyvtári minőségfejlesztés – könyvtári korszerűsítés 2.” pályázat megvalósításában. A teljesítménymutatók összehasonlító vizsgálatában együtt dolgozott a Békés Megyei Könyvtár, a József Attila Megyei Könyvtár, a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár, valamint a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Versey Ferenc Könyvtár munkatársaival.

Saját működési bevétellel mindössze 23 könyvtár rendelkezik, köztük a megyei könyvtár, a városi könyvtárak (a letenyei és a zalakarosi könyvtár kivételével), és 14 községi könyvtár.

¹⁴ 18. sz. melléklet

Állománygyarapodás, dokumentum-ellátás

2005-ben a megye önkormányzatai könyvtárainak állománya összesen 2 031 135 db dokumentum volt, 6 012 dokumentummal kevesebb, mint 2004-ben. A könyvtárak 46 480 dokumentummal gyarapodtak, és 52 416 dokumentummal csökkentették az állományukat.

A megyei összesítés alapján az állománygyarapodás mértéke több mint 8000 dokumentummal több volt, mint 2004-ben. Ha megvizsgáljuk a városi könyvtárak állománygyarapodását, megállapítható, hogy a legtöbb könyvtárban valamivel kevesebb dokumentumot tudtak beszerezni, mint 2004-ben, ugyanakkor Lentiben, Letenyén és Nagykanizsán jelentősen több dokumentumot sikerült állományba venni.

Az állománygyarapodás számadatait befolyásolta, hogy a mozgókönyvtári ellátásban részesülő 4 (megszűnt) könyvtár korábbi állományai hozzájárultak a nagykanizsai könyvtár állományának emelkedéséhez.

Figyelembe kell még venni, hogy megszűnt a lovászi könyvtár kiskörzeti ellátása. Ezért a lovászi Községi Könyvtár állományából törölt dokumentumok a szécsiszigeti Községi Könyvtárban, illetve a torma-földei Községi Könyvtárban gyarapodásként jelennek meg.

Az állománypasztás mértéke a hévízi könyvtárban volt a legmagasabb, ahol az állományellenőrzés során 16 530 db dokumentumot kellett törölni.

A dokumentumra fordított összeg a megye közkönyvtáraiban összesen 76 522 000 Ft volt, 1 317 000 Ft-tal több mint az előző évben.

A legszembetűnőbb adat, hogy a 10 városi könyvtár és a megyei könyvtár dokumentum-beszerzése együtt kétszer annyit tesz ki (51 416 000 Ft), mint a 216 községi könyvtaré.¹⁵

A városi könyvtárak közül a legmagasabb a dokumentum-beszerzési összeg a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtárban (12 625 000 Ft). Második helyen a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár (8 645 000 Ft), harmadik helyen a lenti Városi Művelődési Központ és Könyvtár dokumentum-beszerzése áll (6 531 000 Ft).

A községi könyvtárak közül Vonyarcvashegy, Szepetnek, Lovászi, Gyenesdiás, Cserszegtomaj dokumentum-beszerzési összege (700 000 és 900 000 Ft között) a legmagasabb.

Néhány negatív példát említve ki kell emelni, hogy a megyében 40 községi könyvtár nem fordított pénzt dokumentum-beszerzésre 2005-ben és 48 könyvtárban nem érte el az 50 ezer Ft-ot a dokumentumra fordított költségvetési keret.

Összehasonlítva az elmúlt két év eredményeit, a városi könyvtárak közül elsősorban a kisebbek állománygyarapodásra fordított összege növekedett. Kiemelném Lentit, ahol 1 688 000 Ft-tal és Letenyét, ahol 1 369 000 Ft-tal nőtt a dokumentumra fordított összeg a 2004. évihez képest. Nagykanizsán a kistérségi mozgókönyvtári ellátás is hozzájárult a dokumentum-beszerzési összeg közel 2 millió Ft-tal való megemelkedéséhez.

Az ellátórendszerek közül a legjelentősebb emelkedés a zalaegerszegi ellátórendszerben tapasztalható, ahol szinte valamennyi község többet áldozott dokumentumra 2005-ben, mint korábban.

Az ellátórendszerek szöveges jelentései alapján a községek befizetése 11 277 554 Ft volt összesen, ebből több mint 8 millió forint volt a dokumentumvásárlási

¹⁵ 19-20. sz. melléklet

hozzájárulásuk. Ezt egészítette ki az 1 733 000 Ft érdekeltségnövelő támogatás. A községek a nagykanizsai ellátórendszer kivételével költségtérítést is fizettek a szolgáltató városi könyvtáraknak.¹⁶

A legnagyobb mértékben csökkent a dokumentum-beszerzésre fordított összeg a Fejér György Városi Könyvtárban és a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban.

A beszerzett új dokumentumok leltári értékének átlaga 1708 Ft volt 2005-ben, a beszerzési kvóta (állománygyarapodási összeg/lakos) megyei átlaga pedig 268 Ft. A legmagasabb Zalaszentmártonban (2712 Ft/lakos), a 80 fős település 217 000 Ft-ot fordított állománybővítésre (ebből 17 000 Ft volt pályázati támogatás).

A könyvtárak egy része már nem a Könyvtárellátó Közhasznú Társaságtól vásárolja elsősorban a dokumentumokat. Ide tartozik a zalaegerszegi és a hévízi városi könyvtár is. A zalaszentgróti és a zalakarosi könyvtárak pedig már nem is vásárolnak könyveket a KELLO-tól, ugyanakkor a megyei könyvtárnak, valamint a keszthelyi, a nagykanizsai, a lenti, a letenyei könyvtáraknak még mindig elsődleges partnere volt 2005-ben. Az ellátórendszerek közül a lenti és a zalaegerszegi választott inkább más forrást a dokumentumok beszerzésékor.¹⁷

A statisztikai adatszolgáltatás szerint a városi könyvtárak mindegyikében megtalálható a könyv, bekötött időszaki kiadvány, és az elektronikus dokumentum. Az AV-dokumentumot a hévízi, egyéb dokumentumot a hévízi, a keszthelyi, a letenyei városi könyvtár és az Apáczai ÁMK Könyvtára nem jelzett a 2005. évi statisztikai adatlapon.

A 216 községi könyvtár közül csak 95 rendelkezik saját könyvállománnyal, a nem hagyományos dokumentumok pedig alapvetően hiányoznak a községi könyvtárakból, hiszen mindössze 41 könyvtár állományában van AV-dokumentum és 29 könyvtár állományában elektronikus dokumentum.

Meg kell itt jegyezni, hogy a 4 ellátórendszerhez tartozó 159 községi könyvtár letéti könyvállománnyal rendelkezik. Közülük 41 könyvtárnak van saját állománya is, elsősorban azoknak, amelyek iskolai feladatot is ellátnak.

A legnagyobb állománnyal a megyében a Deák Ferenc Megyei Könyvtár rendelkezik, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár állománya mindössze 15 ezer kötettel kevesebb.

A községek közül Zalakomár, Vonyarcvashegy, Lovászi, Nova, Pusztaszentlászló, Páka állományának nagysága a legmagasabb. Ha ezt összevetjük a települések lélekszámának nagyságával, a legellátottabb községi könyvtárak között az első tízben közülük Pusztaszentlászló és Nova községek könyvtárai szerepelnek, ahol a lakosonkénti dokumentum-ellátottság 24, illetve 19 kötet.

A könyvtárakban a könyv a legjellemzőbb dokumentumtípus, különösen a községekben. A megyében összesen 95 községi könyvtárban van kurrens időszaki kiadvány, 41-ben AV dokumentum, 29-ben elektronikus dokumentum.¹⁸

Kurrens időszaki kiadványt tehát a községi könyvtárak 65%-ában nem találhatunk, összesen 142 községi könyvtárban csak könyv jellegű dokumentum van, 11 községi könyvtárban egy, 21 községben kettő folyóirat jár. A városi könyvtárak közül a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtárba jár a legtöbb időszaki kiadvány, 383 db, meghaladva a megyei könyvtár folyóirat-állományának nagyságát.¹⁹

¹⁶ 21. sz. melléklet

¹⁷ 22-23. sz. melléklet

¹⁸ 24. sz. melléklet

¹⁹ 25. sz. melléklet

2005-ben teljes körű állományellenőrzésre került sor egy városi könyvtárban (Hévíz), két városi fiókkönyvtárban, és 21 községi könyvtárban. Részleges állományellenőrzésre került sor a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárban.

Forgalmi adatok

A regisztrált könyvtárhasználók száma megyei szinten 1816 olvasóval kevesebb, mint 2004-ben volt; ez elsősorban a városi könyvtárakat és a megyei könyvtárat érintette. Ugyancsak csökkent a személyes használatok száma is. A távhasználatok száma ugyanakkor emelkedő tendenciát mutat.²⁰

A regisztrált könyvtárhasználók száma általában a városokban magasabb, mint a községekben. A városi könyvtárak közül legkevesebb a zalakarosi kettős funkciójú könyvtár olvasóinak száma, megelőzi 12 községi könyvtár, köztük 8 olyan is, amelyek lakosság száma Zalakarosénál is kevesebb; nagyon kevés a regisztrált használók száma még a hévízi városi könyvtárban is.

Elgondolkodtató adat, hogy a használóarány a legtöbb városban 15-23% között van, ugyanakkor Letenyén közel 37%, Zalaszentgróton 7,7%, Hévízen 6,3%.

A statisztikai számok szerint a település könyvtárhasználóinak aránya 14 zalai községben 30% felett van, ugyanakkor 87 településen még a 10%-ot sem éri el. Példaként említem, hogy a legtöbb regisztrált olvasóval rendelkező községek közül a használóarány Kehidakustányban a legmagasabb (65%), Zalaszentbalázson 50%, Bánokszentgyörgyön közel 45%, Pókaszepetken közel 40%. (Hozzá kell ehhez tenni, hogy valamennyi könyvtár iskolai könyvtári feladatot is ellát. Az arányszám meghatározásakor a település lakosságával számoltunk, de valószínű, hogy a szomszédos település lakói közül is többen látogatják a könyvtárat.)

Az összes könyvtárlátogatóból a 14 év alatti látogatók aránya a városi könyvtárakban átlag 28%, a községi könyvtárakban átlag 48%.²¹ Meg kell jegyezni, hogy a 14 év alatti látogatók aránya a városi könyvtárakat figyelembe véve is nagy eltérést mutat: a legalacsonyabb Hévízen (11%), a legmagasabb Zalakaroson (62%) és Zalalövön (57%) a gyermek korú regisztrált könyvtárhasználók száma.

A községi könyvtárak adatait vizsgálva általában elmondható, hogy elsősorban a kettős funkciójú községi könyvtárakban jellemző, hogy a használók között nagyobb arányban vannak 14 év alattiak. Vannak azonban olyan kirívó adatok is, amelyek már egyértelműen a községi funkció csorbulását mutatják: pl. Tótszerdahelyen és Zalacsányban a 14 év alatti regisztrált használók aránya 91 %.

A könyvtárhasználatok adatait vizsgálva még inkább szembetűnő adat, hogy a 14 év alatti korosztály a községekben mutat nagyobb látogatói arányt (átlagosan 65%), 16 községben meghaladja a 90%-ot is. A városi könyvtárak közül a zalakarosi könyvtárat is főleg az oktatási intézmény tanulói látogatják (a könyvtárhasználatok 86%-a 14 év alatti korosztályból kerül ki).

A könyvtárak dokumentumhasználatát vizsgálva megállapítható, hogy a dokumentumok kölcsönzése továbbra is legnépszerűbb könyvtári szolgáltatás. A dokumentumok helyben használata városokban 38%-a, községekben 21%-a az összes dokumentumhasználatnak.²²

²⁰ 26-29. sz. melléklet

²¹ 30. sz. melléklet

²² 31. sz. melléklet

A kölcsönzött kötetek száma megyei szinten, az év folyamán több mint 50 ezer db dokumentummal csökkent. A számok tükrében a legnagyobb visszaesés a Halis István Városi Könyvtárban mutatható ki, de ennek oka az volt, hogy 2004-ben tértek át két fiókkönyvtárunkban a tasakos kölcsönzésről a számítógépes kölcsönzésre. Így forgalmi adataikba duplán került be néhány adat: a valóságban 1285 olvasóval volt kevesebb a regisztrált használók száma, és 14204 kötetel kevesebb a kölcsönzött kötetek száma a hosszabbításokkal együtt, mint azt a statisztikában szerepeltették. Ezek figyelembe vételével a 2005. évben már nem csökkent, hanem inkább emelkedett a regisztrált használók és a kölcsönzött kötetek száma Nagykanizsán.

A könyvtárak helyben igénybe vehető szolgáltatásait az olvasók 2005-ben jobban kihasználták, mint korábban. A helyben használat a megyében összesen 524 719 volt, 23 217-tel több, mint 2004-ben. Az emelkedés általában a városokra volt jellemző. A legintenzívebb a helyben használat a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban; a városi könyvtárak közül pedig Nagykanizsán, Lentiben és Keszthelyen. A községi könyvtárak közül Zalakomárban, Gyenesdiáson és Gelsén volt a legtöbb helyben használat.

Ugyancsak emelkedett a referenzs kérdések száma is az év folyamán. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy városokban működő könyvtárakban tették fel a referenzs kérdések 96%-át. A legmagasabb adatot a Keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár adta meg, ahol több mint 20 ezer referenzs kérdést számoltak, a lenti városi könyvtárban is meghaladta ez a szám a 15 ezret, a harmadik helyen álló megyei könyvtárban 12 330 kérdést jegyeztek fel. Valószínű, hogy a referenzs kérdés fogalmának eltérő értelmezése, valamint a pontos regisztrálásának elmaradása is közrejátszik abban, hogy nagy eltérések vannak a városi könyvtárak által megadott számadatokban (pl. nem tartjuk reális adatnak, hogy a Nagykanizsán feltett referenzs kérdések száma csak 24%-a a keszthelyinek és 39%-a a megyei könyvtárénak).²³

Az Internet használatok száma szintén emelkedett 2005-ben. A statisztikai jelentő lap nem kérdezett rá az Internet használatok számára, ezt külön adatlapon kérte megadni a megyei könyvtár. Ennek alapján a városi könyvtárakban az összes személyes könyvtárhasználatból átlagosan 15% volt az Internet-használatok száma. A városokban működő könyvtárak közül a legtöbben a megyei könyvtárban vették igénybe ezt a szolgáltatást.²⁴

A városi intézmények jelentései alapján egyre nő a fénymásolást igénybe vevő olvasók száma a könyvtárakban; 2005-ben több mint 250 ezer oldal volt a másolatok oldalszáma.

Könyvtárközi kölcsönzés számadatai megyei szinten csak kis mértékben változtak, a könyvtárakhoz beérkező kérések száma kis emelkedést, a más könyvtárhoz küldött kérések száma enyhe csökkenést mutat.²⁵

A könyvtárközi kérés a megyében összesen 6 könyvtárba érkezett. Közülük a legtöbb könyvtárközi kérést (628) az ODR tagkönyvtárak közé tartozó Deák Ferenc Megyei Könyvtár kapta. A nagykanizsai városi könyvtárhoz fordultak kérésükkel 320 esetben, a lenti könyvtárhoz 97 kéréssel. Az eredetiben elküldött dokumentumok száma összesen 812, a nyomtatásban küldött 83 db (75%), az elektronikusan szolgáltatott 83 db volt. A nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár könyvtárközi szolgáltatása megerősödött, 2005-ben 320 dokumentumot kértek tőlük, amelyből 81 db-ot elektronikusan szolgáltattak.

²³ 32. sz. melléklet

²⁴ 33. sz. melléklet

²⁵ 34-35. sz. melléklet

Amennyiben a könyvtárban nem volt meg az olvasó által kért dokumentum, a könyvtárak továbbra is igénybe vették a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségeit. A megye könyvtárai közül a Deák Ferenc Megyei Könyvtár továbbította más könyvtárhoz a legtöbb kérést (652). A nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár 522 dokumentumot, a lenti Városi Művelődési Központ és Könyvtár 465 dokumentumot kért más könyvtártól.

Az előző évi adatokhoz képest a megyei könyvtárban 90 kéréssel többet küldtek el, 64 darabbal emelkedett a kérések száma a zalalövői könyvtárban is. Ezzel szemben a zalaegerszegi, a zalaszentgróti és a keszthelyi városi könyvtárak kéréseinek száma csökkent leginkább.

A községi könyvtárak továbbra sem használják ki a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségeit, közül 14 könyvtárban fordult elő könyvtárközi kölcsönzés. A legtöbb kérést a vonarcvashegyi (133) a cerszegtomaji (20), a lovászi (18), és a gelsei (15) könyvtárból küldték.

Egyéb szolgáltatások

A könyvtárakban kiemelt szerepet töltöttek be 2005-ben is a rendezvények. A városi intézmények tavaly összesen 1091 programot szerveztek, amelyen 33646 fő vett részt. A legtöbb rendezvényt (412) a megyei könyvtár bonyolította le. A városi könyvtárak közül a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárban került sor a legtöbb (185) ilyen eseményre. A rendezvények többsége (851 rendezvény) a 14 év alatti gyermekek számára készült.²⁶

A községekben közel 280 rendezvényre került sor, többségében a hálózati munkatársak közvetítésével. A nagy számú színvonalas rendezvény megvalósítását A Nagy Könyv projekt is elősegítette. Olvasókörok alakultak a megye több pontján, számos előadásra, felolvasóestre, rendhagyó irodalomóra, vetélkedőre stb. került sor.

A könyvtárak irodalmi rendezvényeinek egy része a könyvünnepekhez (Ünnepi Könyvhét és a Gyermekkönyvhét,) a Magyar Kultúra Napjához, a József Attila évfordulóhoz a Magyar Népmese Napjához kapcsolódott. Az Ünnepi Könyvhét vendégei voltak többek között Csaplár Vilmos, Kabdebó Tamás, Kertész Akos, Konrád György, Spiró György, Závada Pál.

November 21- december 2. között a Zalai Gyermekkönyvhetek rendezvényein 16 zalai településen 35 rendezvényre került sor. Békés Pál mellett Bosnyák Viktória író, műfordító; Csukovits Enikő író; Darvasi László író; Sándor Csilla Mária szerkesztő; Figura Ede és Rosta Géza előadóművész; Kardos Ferenc könyvtáros; Kardos József pedagógus volt a vendégeink.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban ebben az évben is tovább folytatódtak a Keresztury Irodalmi Kör színvonalas, és sokak érdeklődését kiváltó programjai, melyeket havi rendszerességgel tartottak és összesen 13 rendezvényt szerveztek.

A József Attila megyei szavalóversenyt a költészet napja alkalmából rendezték meg a megyében. A városi fordulók után a megyei megmérettetésre a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtárban került sor.

²⁶ 36. sz. melléklet

Pályázati támogatásból valósult meg a fogyatékos gyermekek társadalmi integrációját segítő művészeti foglalkozások megszervezésére a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban.

A megyei levelezős játékok közül ki kell emelni a *Barangolás a gyermekirodalomban* levelezős játékot, amelyet a Deák Ferenc Megyei Könyvtár a Dózsa György Általános Iskolával közösen szervezett.

A József Attila Városi Könyvtár két levelezős játékot bonyolított le. Bölcs szív, véres kard címmel egy nagy sikerű történelmi sorozatra került sor. Móra Ferenc születésének 125. évfordulója alkalmából pedig 3-4. osztályos csapatok oldottak meg Mórával kapcsolatos feladatlapokat. A Móra évfordulóhoz kapcsolódott a zalakarosi városi és iskolai könyvtár levelezős játéka is

A zalalövői városi könyvtár megyei levelezős játéka a József Attila évfordulóhoz kapcsolódott. Ezen kívül megyei mondaíró pályázatot is hirdettek. Mindkettő eredményhirdetésére a Költészet Napja alkalmából került sor.

A nyári időszakban több városi könyvtár (Keszthely, Lenti, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) is szervezett olvasótábort. Ezek egy része a könyvtárakban került megrendezésre. A József Attila Városi Könyvtár a Deák Ferenc Megyei Könyvtárral közösen, 25 hátrányos helyzetű 10-13 éves gyerekkel Balatongyörökön táborozott.

Lakossági Internet tanfolyamokat 2005-ben a megyei könyvtár mellett a zalaegerszegi, a nagykanizsai, és a lenti városi könyvtár is szervezett.

Multimédiás használó-képző tanfolyamot szervezett a megyei könyvtár a Megyei Művelődési és Pedagógia Intézet és Szakképző Iskolával közösen. Ezen 169 fő vett részt, valamennyien 9. évfolyamos tanulók voltak.

Megyei szakmai továbbképzésekre a Deák Ferenc Megyei Könyvtár szervezésében került sor. Három helyszínen (Keszthelyen és Nagykanizsán a városi könyvtárakban, valamint a megyei könyvtárban két témakörben került sor konferenciákra: tavasszal *Az esélyegyenlőség elveinek érvényesítése az információ és dokumentumszolgáltatásban*, ősszel pedig *Könyvtárak a nyelvtanulás-nyelvtanítás szolgálatában* címmel. Októberben ismét megrendezésre került az *Összefogás a könyvtárakért, összefogás az olvasókért* országos rendezvénysorozat.

Kiadói tevékenységet a Deák Ferenc Megyei Könyvtár mellett még a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár és a Halis István Városi Könyvtár végzett. A József Attila Városi Könyvtár megjelentette a *Mint kincset őrzöm* sorozatának 13. számát.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár legjelentősebb kiadványa a 11 évvel ezelőtt útjára indított helytörténeti alpmű, a *Zalai Életrajzi Lexikon* 3. javított, bővített kiadása. A széles körű összefogással, a Nemzeti Kulturális Alapprogram, a Zala Megyei Önkormányzat és a Zalaegerszegi Millecentenárium Közalapítvány támogatásával, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár kiadásában megjelent új változat több mint 900 nevet tartalmaz az egykori Zala vármegye területéről. Adatbázisba rendezett változata a Deák Ferenc Megyei Könyvtár honlapján (<http://www.dfmk.hu/adatbazisaink>) vehető igénybe. Az adatbázis alkalmas helynevek, dátumok, foglalkozások szerinti keresésre, így a Délnyugat-Dunántúl történetének egyik legszéleskörűbben használható adattára került a felhasználók rendelkezésére.

A megyei könyvtár megjelentette a *Zalai Könyvtári Levelező* 1-2. számát, amely beszámolt a hálózatban végzett szakmai munkáról, a megyei és országos könyvtári programokról, az egyes könyvtárakban folyó műhelymunkákról. Az elmúlt évekhez hasonlóan márciusban elkészítették a *Zala megyei könyvtárak előző évi főbb*

statisztikai mutatóit és viszonyszámait tartalmazó kiadványt, amelyet eljuttattak a tagintézményeknek és a fenntartó önkormányzatoknak. Mindkét kiadvány elérhető a Deák Ferenc Megyei Könyvtár honlapján is.

A szakirodalmi információk népszerűsítése céljából adja ki a Deák Ferenc Megyei Könyvtár a Gyermekkönyvtári információ (GYI) című hírlevelet, amelyet a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely tagjai közösen szerkesztenek. Kéthavonta jelenik meg, felhívja a gyermekkönyvtárosok figyelmét a megjelent papíralapú és elektronikus információkra (cikkek, internetes források).

Az *Olvasó lurkó* című havi folyóiratot a DFMK a 7-11 éves gyermekek számára jelenteti meg 2005. májusától, amely nyomtatásban és elektronikusan is hozzáférhető.

Elkészült *A kistelepülési könyvtárosok kézikönyvének* kézírata, amelynek megjelentetésére 2006-ban kerül majd sor.

A Halis István Városi Könyvtár nyomtatott kiadványt nem adott ki, viszont jelentősen bővült a könyvtár honlapján, illetve a NagyKar oldalon elhelyezett elektronikus dokumentumok száma (<http://www.nagykar.hu>).

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően a megyei könyvtár hálózati és módszertani szolgálata elkészítette a hálózat tagjai számára a beiratkozási és munkanaplókat, az érdekeltségnövelő támogatáshoz szükséges igazolás adatlapját, amelyeket megküldött minden érdekelt könyvtárnak és fenntartónak. Módszertani segítségként további iratmintákat is készített a csoport igény esetén a községi könyvtáraknak (alapító okirat, küldetésnyilatkozat, könyvtárhasználati szabályzat, szervezeti és működési szabályzat, programok, rendezvények meghívói).

A megyei könyvtár könyvkötészete önköltségi áron végezte a hálózat tagkönyvtárai számára a folyóiratok kötését, a pótolhatatlan könyvek újrakötését, igény szerint programfüzetek, szakmai kiadványok fűzését, könyvtári feliratok elkészítését, választók kasírozását. (Külön kérésre a *folyóiratok*, *könyvek kiszállítását* is.) Sajnos a könyvtárak számára végzett munka csökken, mert mind kisebb összeget tudnak erre a célra fordítani. Ugyanakkor új megrendelőként jelentkezett ebben az évben a kisebb városi könyvtárak közül Hévíz és Zalaszentgrót.

A kötetzeti és restaurálási anyagok vásárlásához kerestük a pályázati lehetőségeket is. Így a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatása is hozzájárult ahhoz, hogy e megyei szolgáltatást önköltséges áron lehetett biztosítani. A megye 7 könyvtára, valamint még három intézmény összesen 4222 dokumentumot kötöttet. Ezek többsége félvásznon kötés volt. A városi könyvtárak ellátórendszerei gondoskodtak a községi állományok kötéséről is.²⁷

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár szakmai kiadványai házi sokszorosítással készültek, a kötötést pedig a megyei könyvtár kötetzete végezte. Ezek tették ki a puhakötésben elkészült 2329 db dokumentumot. A TEKÉ-t és a Zalai Könyvtári Levelezőt 350-350 példányban, a beiratkozási naplót és munkanaplót pedig 260 példányban állítottuk elő, és minden zalai könyvtárba eljuttattuk azokat. A gyermekkönyvtár kiadványai (*Olvasó Lurkó*, *Gyermekkönyvtári Információ*, *Gyermek könyvhetek* programfüzetei), a megyei munkatervek, jelentések és a Zala megye településeinek könyvtári ellátása c. tanulmány kisebb példányszámban jelentek meg.

²⁷ 37. sz. melléklet

Összegzés

Az elmúlt évekhez hasonlóan idén is az volt a célunk, hogy a statisztikai adatok, valamint a könyvtáraktól kért kiegészítő információk birtokában rámutassunk azokra a tendenciákra, amelyek a különböző feltételek között működő könyvtárakat jellemzik. Értékelésünk, elemzésünk éppen ezért nem csak a szűkebb szakma tájékoztatását szolgálja, hanem a fenntartók figyelmét is rá kívánjuk irányítani az elért eredményekre és azokra a jelenségekre, amelyek az intézmények szolgáltatásainak színvonalát veszélyeztetik, vagy az új, halaszthatatlan szakmai feladatok megjelenésére, amelyek sürgős fenntartói beavatkozást igényelnek.

A statisztikai adatok tükrében megállapíthatjuk, hogy a megye lakossága továbbra is igényli a nyilvános könyvtári szolgáltatásokat, igaz, a számok arra engednek következtetni, hogy az igénybe vett szolgáltatások megváltoznak. Kicsit csökkent ugyan a beiratkozott olvasók és a személyes könyvtárhasználatok száma, amelynek oka lehet, hogy az utóbbi években a költségvetési megszorítások folytán csökkent a könyvtárakban az új dokumentumok beszerzése, és így kevésbé megfelelő kínálat. Átalakultak az olvasási szokások is, a szépirodalom olvasása visszaszorulóban van, az olvasás motiváló tényezője elsősorban a tanulás.

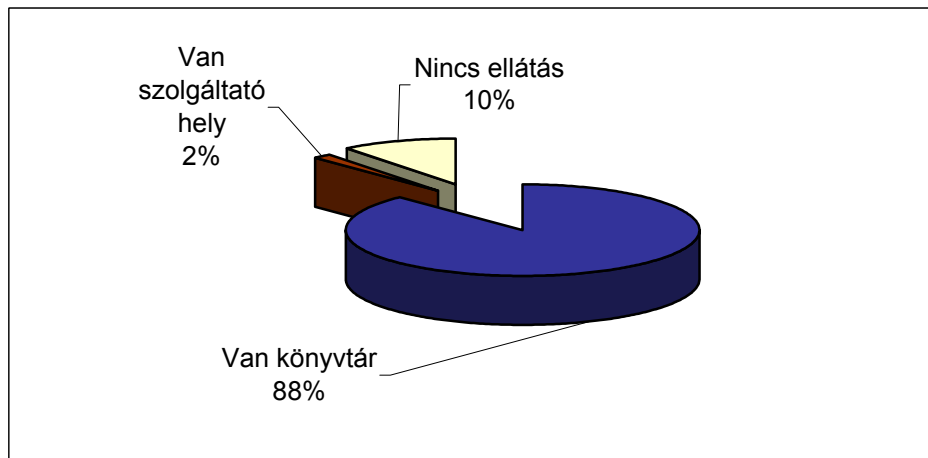
Az anyagi nehézségek ellenére jó néhány területen sikerült előbbre lépni, korszerűsíteni, fejleszteni az intézmények szolgáltatásait, maximálisan kihasználva a pályázatok adta lehetőségeket.

A kistélepülések ellátásában a megyében még mindig a hagyományos hálózatgondozás és az ellátórendszerek működtetése a jellemző, de megkezdődött már e feladatellátás átszervezése, a mozgókönyvtári ellátási forma bevezetése kistérségi keretek között. A könyvtári rendszerben szükség van a *működőképes intézményekre vagy szolgáltató helyekre*, mert ezek tudják, a saját szolgáltatásaikon túl, közvetíteni, közelebb vinni a kisebb településeken élő lakosság jelentős részéhez a nagyobb intézmények magasabb szintű szolgáltatásait.

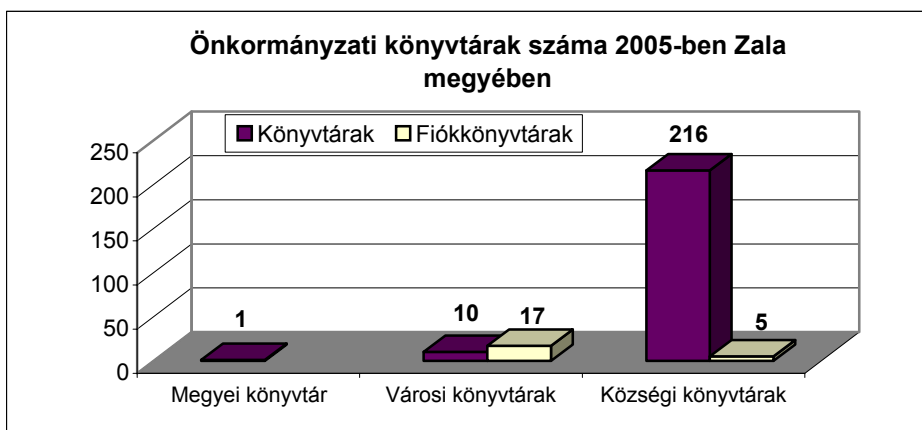

Mellékletek

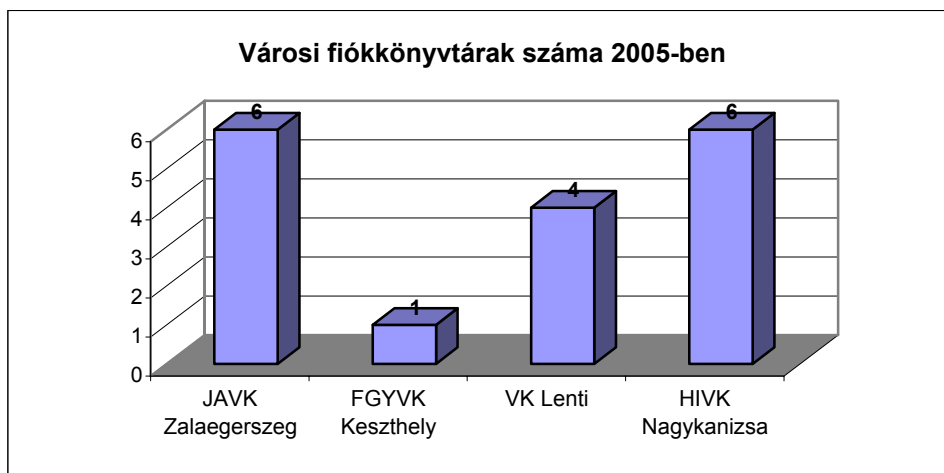
1.

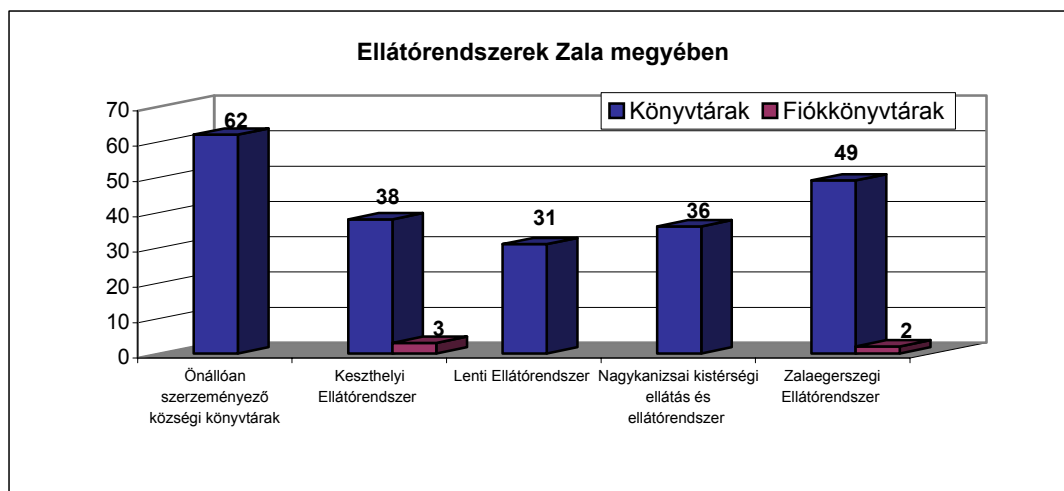
2.

3.

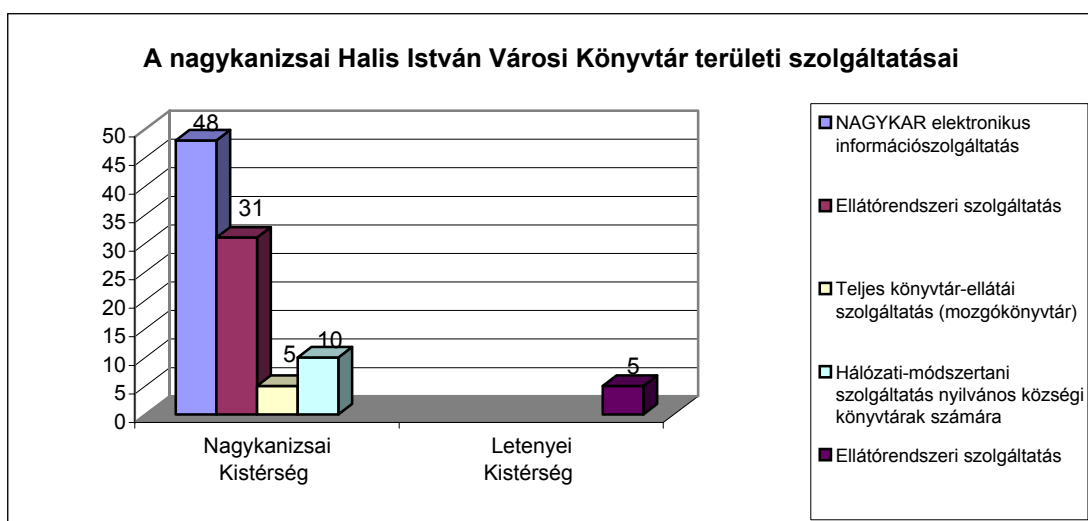
4.

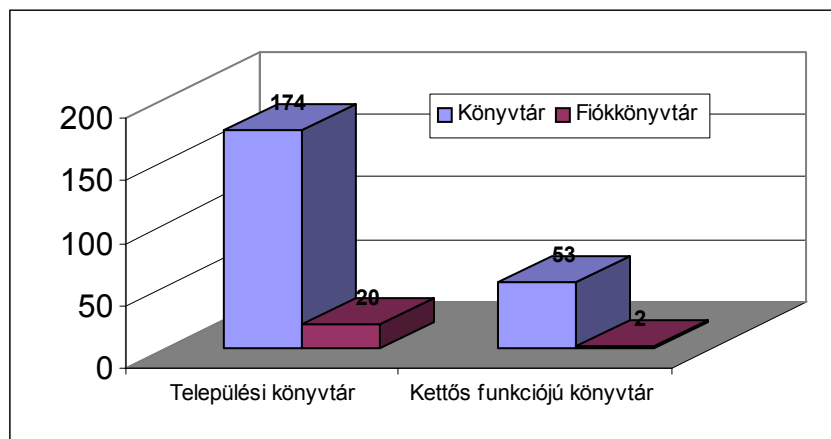
5.

A megyei könyvtár és a városi könyvtárak térségi szolgáltatásai				
Könyvtárak	Ellátórendszeri szolgáltatás	Hálózatgondozás	Szolgáltató hely működtetés	Térségi szolgáltatás összesen
DFMK	0	9	0	9
Keszthely	38+ 3 fiók	3	0	41 + 3 fiók
Lenti	31	4	0	35
Nagykanizsa	36	11	5	52
Zalaegerszeg	49+2 fiók	14	0	63 + 2 fiók
Letenye	0	21	0	21
Összesen	154+ 5 fiók	62	5	221 + 5 fiók

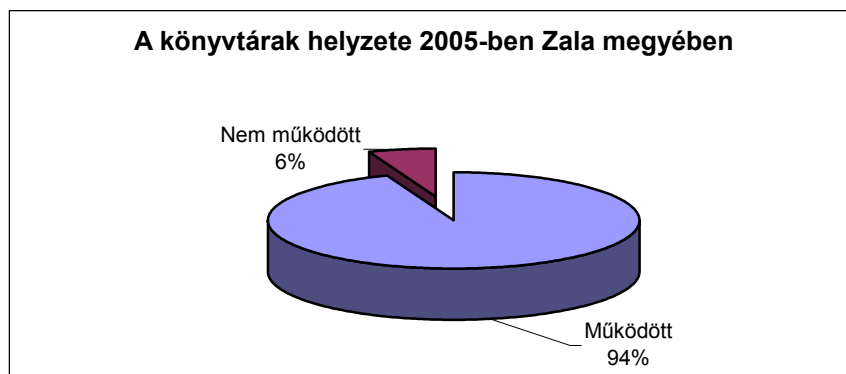
6.

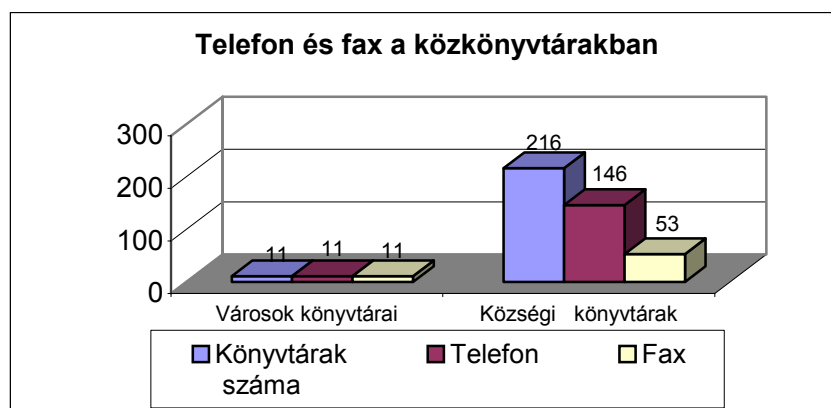
7.

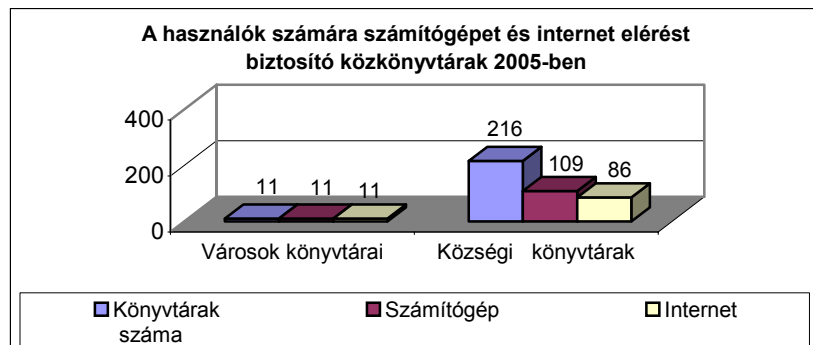
8.

9.

10.

11.

A használók számára biztosított számítógépek és internet hozzáférések száma 2005-ben				
Könyvtárak	Számítógépek száma		Internet hozzáférés száma	
	2004.	2005.	2004.	2005.
Városok összesen:	131	129	114	110
Önálló községi könyvtárak:	130	133	88	96
Keszthelyi Ellátórendszer összesen:	27	31	19	22
Lenti Ellátórendszer összesen:	45	50	14	26
Nagykanizsai Ellátórendszer összesen:	31	42	22	26
Zalaegerszegi Ellátórendszer összesen:	79	84	55	66
Község összesen	312	340	198	236
Megye összesen:	443	469	312	346

12.

A használók számára számítógépet és internet hozzáférést biztosító könyvtárak száma 2005-ben				
	Könyvtárak száma	Van számítógép	Van internet	%
Városok könyvtárai	11	11	11	100%
Önálló községi könyvtárak	62	35	31	50%
Keszthelyi Ellátórendszer	38	12	8	21%
Lenti Ellátórendszer	31	18	13	42%
Nagykanizsai Ellátórendszer	36	15	11	31%
Zalaegerszegi Ellátórendszer	49	29	23	47%
Községi könyvtárak	216	109	86	40%
Megye összesen:	227	120	97	43%

13.

A könyvtáros munkakörben dolgozók szakképesítése				
Könyvtárak	Felsőfokú	Középfokú	Nincs szakmai végzettsége	Összesen
Városok könyvtárai összesen:	70	35	13	118
Önálló könyvtárak összesen:	8	5	42	55
Keszthelyi Ellátórendszer összesen:	6	4	25	35
Lenti Ellátórendszer összesen:	0	2	31	33
Nagykanizsai Ellátórendszer összesen:	3	1	26	30
Zalaegerszegi Ellátórendszer összesen:	1	2	42	45
Község könyvtárak összesen	18	14	166	198
Megye összesen:	88	49	179	316

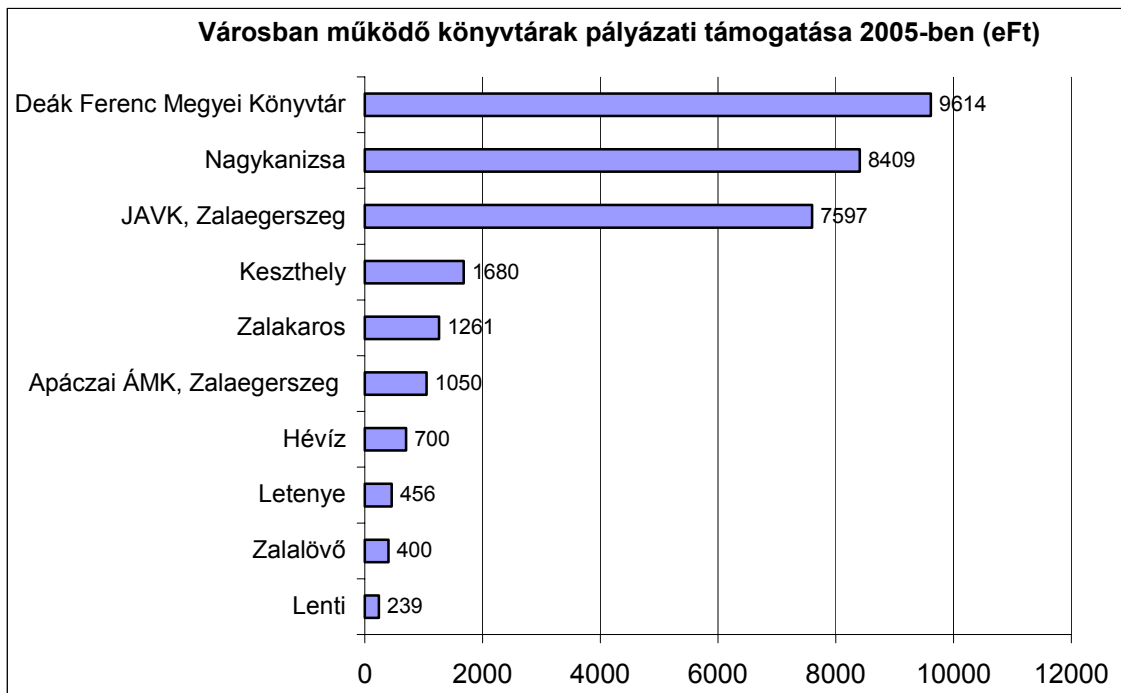
14.

A könyvtáros munkakörben dolgozók foglalkoztatása					
	Teljes munkaidő	Rész-munkaidő	Megbízási díj	Díjazás nélkül	Összesen
Városok összesen:	102	9	5	2	118
Önálló könyvtárak összesen:	7	23	13	12	55
Keszthelyi Ellátórendszer összesen:	1	11	20	3	35
Lenti Ellátórendszer összesen:	0	3	9	21	33
Nagykanizsai Ellátórendszer összesen:	2	13	8	7	30
Zalaegerszegi Ellátórendszer összesen:	0	16	16	13	45
Község összesen	10	66	66	56	198
Megye összesen:	112	75	71	58	316

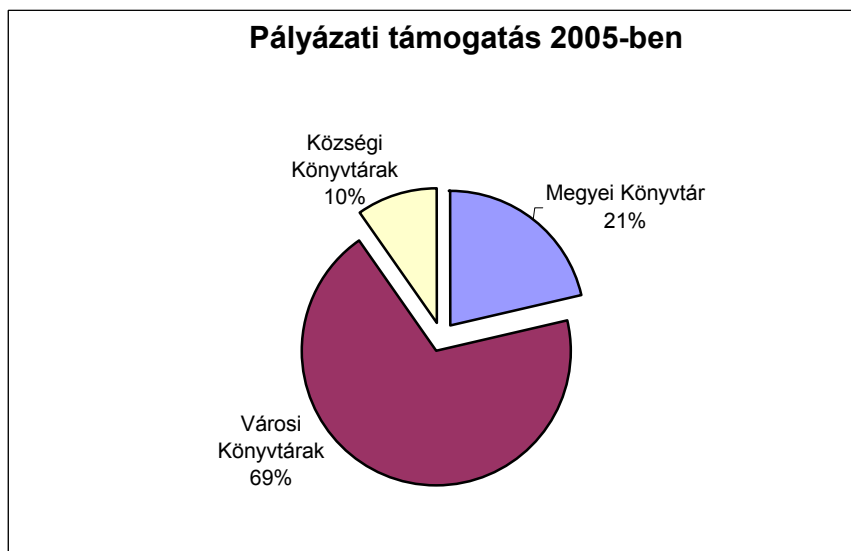
15.

Városi könyvtár	A hálózati munka végzésére fordított kinti munkanap	Megtett kilométer (gépkocsi)	Megtett kilométer (busz)	Összesen (km)
Keszthely	74	3258		3332
Lenti	67	870	520	1457
Nagykanizsa	48	10456		10504
Zalaegerszeg	102	28742		28844
Letenye	91	5329		5420
Összesen	382	48655	520	49557

16.

17.

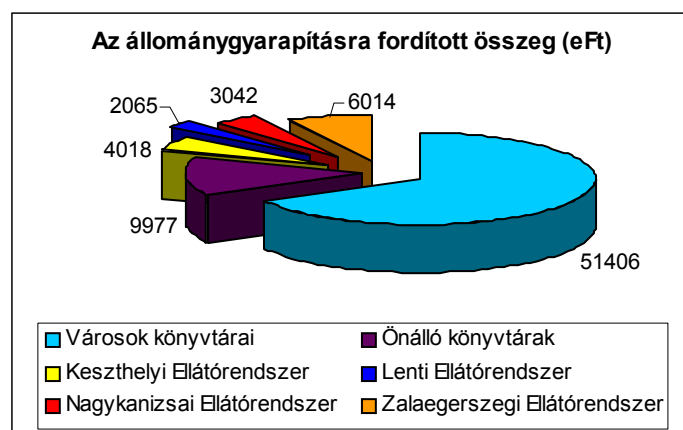

18.

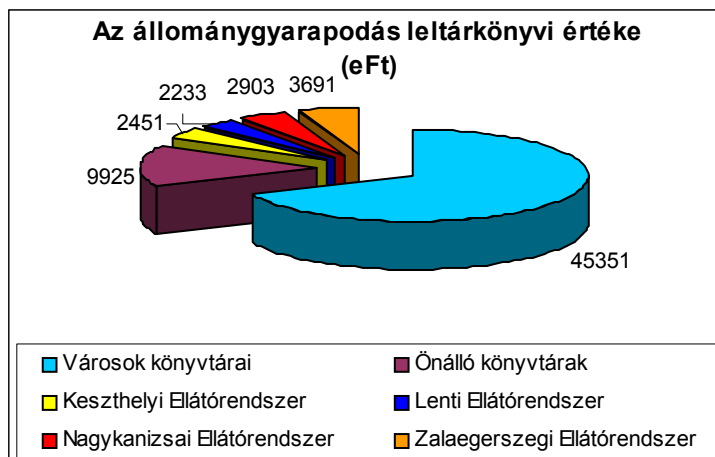
Közkincs 3 (a települési közkulturális szolgáltatások továbbfejlesztését biztosító modell-értékű programok) pályázat eredménye		
Községi Önkormányzat	Dióskál	1400000
Községi Önkormányzat	Szilvagy	1500000

A Közkincs Hitelprogram – I. eredményes pályázata		
Surd Községi Önkormányzat	Helyi Művelődési Ház felújítása, bővítése	19 900 000
Gellénháza Község Önkormányzata	Bartók Béla Művelődési Otthon felújítása, korszerűsítése	17 900 000
Kerkaszentkirály Község Önkormányzata	Kerkaszentkirály Községi Ház-Faluotthon felújítása	17 224 000
Salomvár Község Önkormányzata	Művelődési Ház nagytermének korszerűsítése, felújítása, hangosító berendezés vásárlása	2 000 000
Sármellék Községi Önkormányzat	Művelődési Ház és Könyvtár felújítása, hangtechnika cseréje, mobil színpad és eszközök beszerzése	17 000 000
Keménfa Község Önkormányzata	Művelődési Házban szolgáltató könyvtár kialakítása, a berendezés korszerűsítése, felújítása	1 300 000
Nemesapáti Község Önkormányzata	Nemesapáti község Művelődési Ház felújítása	20 000 000
Zalacomár Község Önkormányzata	Zalacomári Művelődési Ház külső-, belső felújítása	6 027 000

19.

20.

21.

Az ellátórendszerhez tartozó községek befizetései				
	Dokumentum-beszerzésre átutalt összeg	Érdekeltségnövelő támogatás	Költségtérítés	Községi befizetés összesen
Keszthelyi Ellátórendszer	2 372 100 Ft	397 000 Ft	741 900 Ft	3 511 000 Ft
Lenti Ellátórendszer	1 154 570 Ft	351 000 Ft	287 744 Ft	1 793 314 Ft
Nagykanizsai Ellátórendszer	2 037 000 Ft	232 000 Ft	0 Ft	2 269 000 Ft
Zalaegerszegi Ellátórendszer	2 501 220 Ft	753 000 Ft	450 020 Ft	3 704 240 Ft
Összesen	8 064 890 Ft	1 733 000 Ft	1 479 664 Ft	11 277 554 Ft

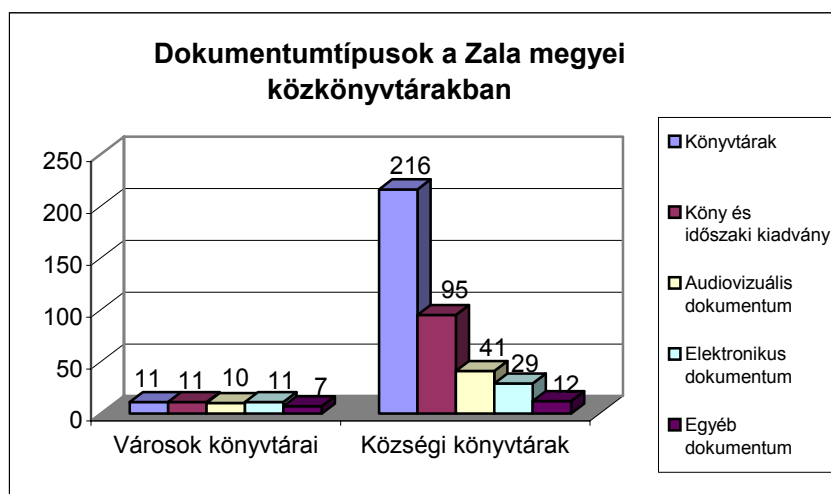
22.

Dokumentumvásárlás				
	KELLO	Egyéb	Összesen	KELLO %
DFMK	1033	463	1496	69%
Zalaegerszeg JAVK	709	1539	2248	32%
Zalaegerszeg Apáczai	59	921	980	6%
Hévíz	181	232	413	44%
Keszthely	3504	1001	4505	78%
Lenti	2308	1314	3622	64%
Letenye	1295	594	1889	69%
Nagykanizsa	3858	2758	6616	58%
Zalakaros	0	633	633	0%
Zalaszentgrót	0	348	348	0%
Zalalövő	504	68	572	88%
Átlag				46%

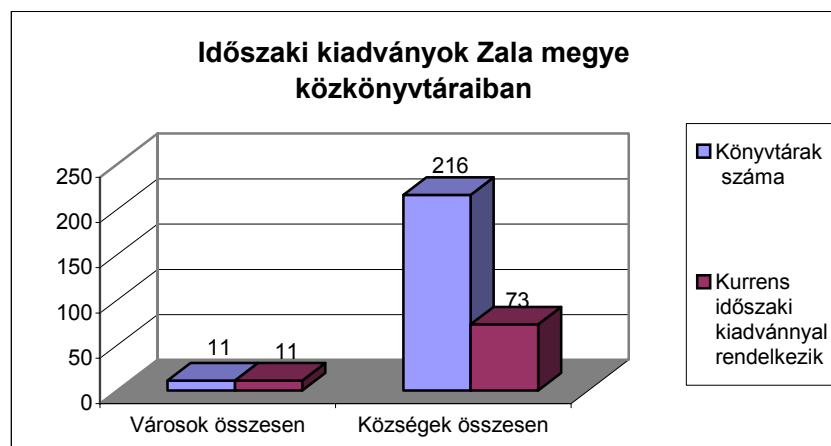
23.

Dokumentumvásárlás				
	KELLO	Egyéb	Összesen	KELLO %
Keszthelyi Ellátórendszer	860	295	1155	74%
Lenti Ellátórendszer	53	711	764	7%
Nagykanizsai Ellátórendszer	1260	20	1280	98%
Zalaegerszegi Ellátórendszer	613	1684	2297	27%
Átlag				52%

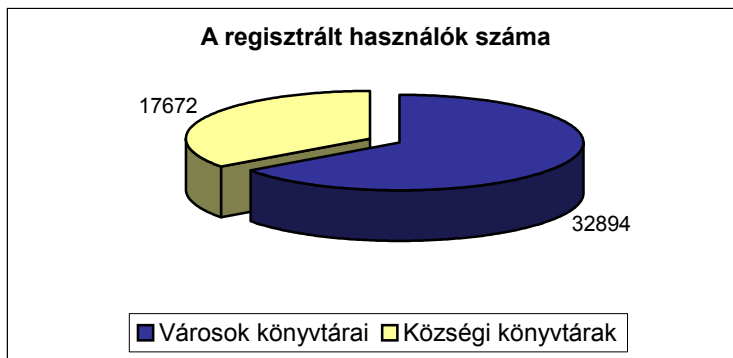
24.

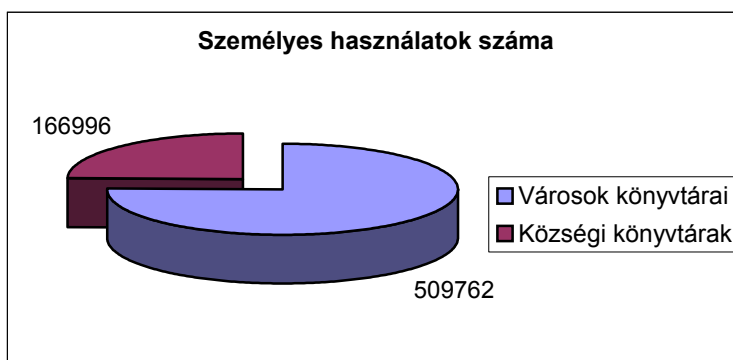
25.

26.

27.

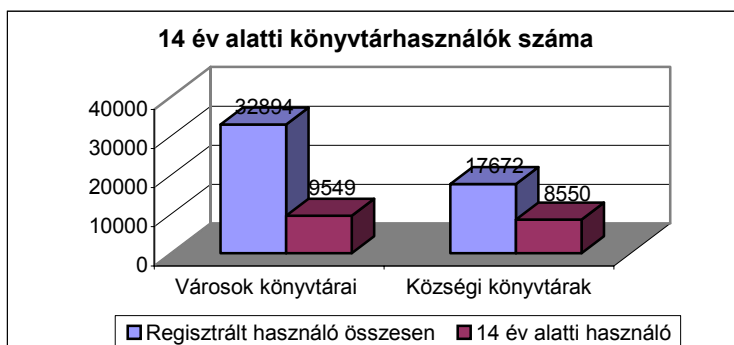
28.

Könyvtárhasználat						
Könyvtárak	Regisztrált használó		Személyes haszn.		Távhasználat	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Városok könyvtárai	35141	32894	524677	509762	224529	255244
Önálló könyvtárak összesen:	6970	7200	73740	79720	2259	2505
Keszthelyi Ellátórendszer összesen:	2918	3225	27412	28503	34	20
Lenti Ellátórendszer összesen:	1466	1420	14465	17459	404	0
Nagykanizsai Ellátórendszer összesen:	2718	2603	18496	18674	258	237
Zalaegerszegi Ellátórendszer összesen:	3169	3224	21945	22640	395	1100
Községi könyvtárak	17241	17672	156058	166996	3350	3862
Megye összesen:	52382	50566	680735	676758	227879	259106

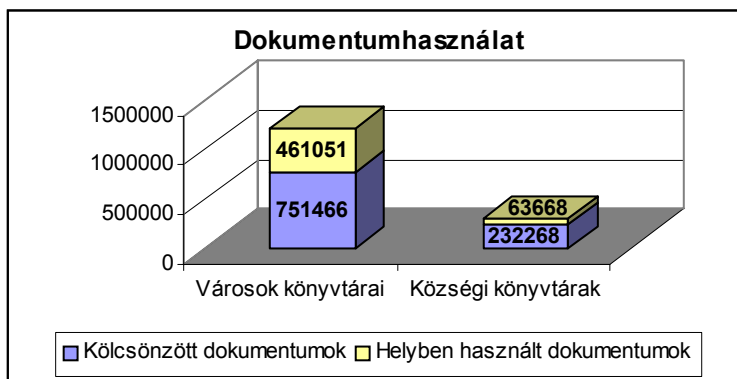
29.

Könyvtárhasználat (városok)						
Könyvtárak	Regisztrált használó		Személyes haszn.		Távhasználat	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	7323	6562	125587	118560	133390	143310
JAVK Zalaegerszeg	4799	4878	55291	50793	5857	6046
Apáczai ÁMK K. Zalaegerszeg	1712	1672	16920	16303	1149	1236
Hévíz	322	314	8643	8417		
Keszthely	4983	4902	58286	56541	5286	5478
Lenti	2002	1916	40522	40255	2949	3214
Letenye	1734	1675	16206	16689		
Nagykanizsa	9425	9536	166163	167176	75191	94638
Zalakaros	292	299	8070	7186		743
Zalalövő	672	540	17050	15217	688	564
Zalaszentgrót	592	600	11939	12625	19	15

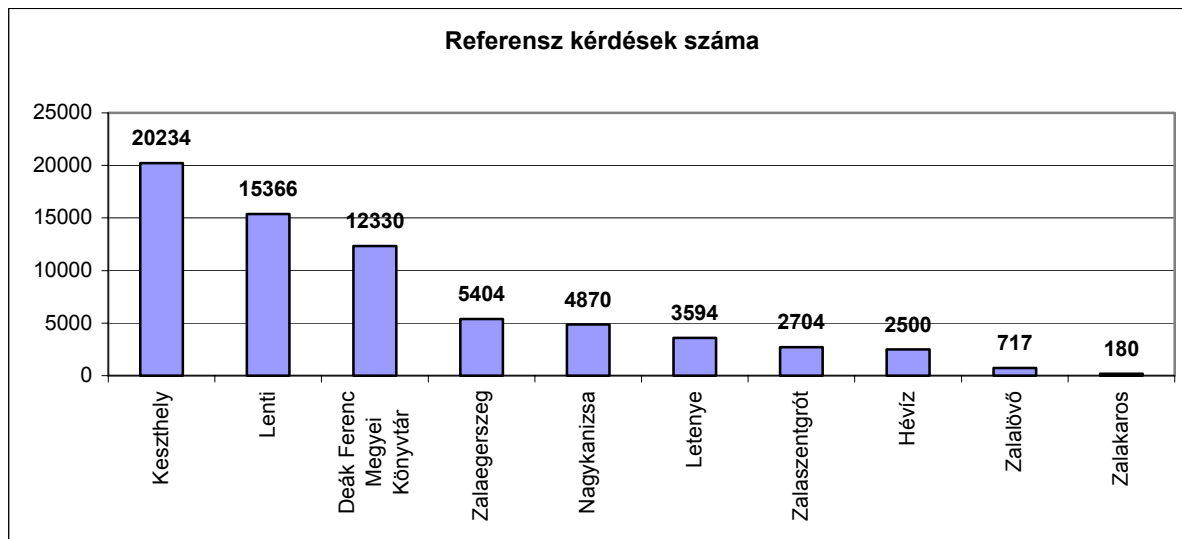
30.

31.

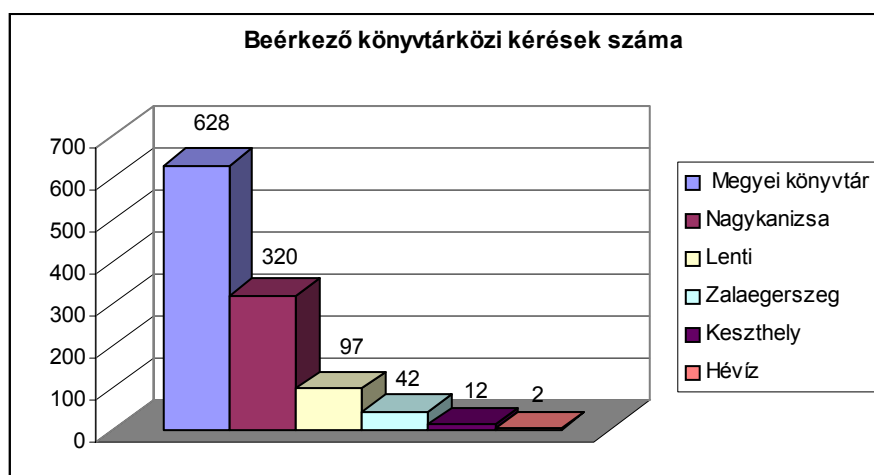
32.

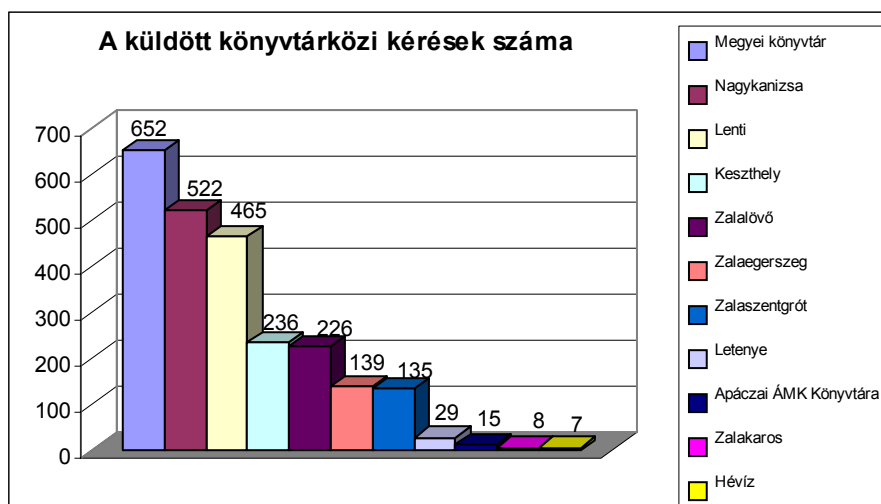
33.

Könyvtárak	Személyes használatok száma összesen	Ebből internet használat	%
DFMK	118560	26401	22%
Zeg. JAVK	50793	5851	12%
Zeg. Apáczai	16303	2506	15%
Hévíz	8417	684	8%
Keszthely	56541	6317	11%
Lenti	40255	13460	33%
Letenye	16689	3528	21%
Nagykanizsa	167176	18938	11%
Zalakaros	7186	1180	16%
Zalaötvő	15217	304	2%
Zalaszentgrót	12625	1010	8%
Átlag			15%

34.

35.

36.

A városokban működő közkönyvtárak rendezvényei				
	Rendezvény összesen	Résztevő	Ebből gyermekrendezvény	Résztevő
DFMK	412	8072	380	6572
Zeg. JAVK	49	3385	22	2320
Zeg. Apáczai	111	3500	98	3000
Hévíz	2	94	0	0
Keszthely	185	3065	134	1472
Lenti	68	3239	60	2087
Letenye	80	2355	49	1202
Nagykanizsa	132	7700	68	4100
Zalakaros	21	1114	18	971
Zalaötvő	18	830	10	574
Zalaszentgrót	13	292	12	282
Összesen	1091	33646	851	22580

37.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár kötészeti szolgáltatásai		
	Kötés	Restaurálás
DFMK	3421	12
JAVK Zalaegerszeg	134	
FGYVK, Keszthely	122	
VMKK, Lenti	354	
MZSVK, Hévíz	38	
FMKK, Letenye	27	
MKKAMI, Zalaszentgrót	96	
ZM Pedagógiai Intézet	28	
Göcseji Múzeum	0	7
Griff Bábszínház	2	
Összesen	4222	19